

era una cosa mai vista» (*Poes. Pop.*, p. 107), i *Comèdia de la Conquesta* era una obra mall. dels segles XVII-XVIII. — ²⁰ Una variant *conquistar* apareix segons *DBal.* en el fals Boades; i segons *AlcM* en Muntaner (cap. 85), però deu ser una innovació de l'edició 1558, car en la de Casacuberta trobem *conquesta* com a adj.: «ell hagués passada la muntanya, que tots érem morts e fóra tota la terra *conquesta*» (II, 55.23). — ²¹ *AlcM* porta *exquisitesa* a base d'un exemple de JAlcover. — ²² La variant *requerre* es troba encara c. 1398, L. d'Aversó, § 816.3; en doc. val. de 1404 (*DAG.*), escrita *requèrrer* en 1401 (*Lletres de batalla*, *NCl.* I, p. 162). — ²³ Heus ací les formes d'aquest verb que tenim anotades en textos antics: Pres. Ind. 1 *requir* (Muntaner, *Cròn.* I, 43.10; II, 40.6; a. 1336, Alart, *InvLC*; *Spill*, 16334, *Tirant*, ed. Ag. I, 176); 3 *requer* (*Usatges*, 53.7; Munt. I, 110.25; StVicentF, *Serm.* II, 17.19, però *requir* I, 185.8); 4 *requerem* i *requerim* (any 1336, *InvLC*); 5 *requeritz* (ib.); 6 *requeren* (1339, ib.; StVicentF, *Serm.* II, 67.18; Eixim., *Dones* I, 260.1, però variant ms. *requeren*), *requeren* (Llull, *DAG.*). Pres. Subj. 3 *requira* (*Usatg. Comm. Pere Alb.*, 141.24), 5 *requirats* (a. 1368, *InvLC*). Pret. 3 *requés* (Munt. II, 38.32; 1368, *InvLC*), *requeri* (*Spill*, 8724); 5 *requis* (Munt. III, 21.30); 6 *requeseren* (Munt. I, 92.24), *requeriren* (Eiximenis, *DAG.*). Subj. Imp. 3 *requeregués* (1310, Arn. de Vilan., Russell-Gebbett, *Med. Cat.*, p. 139.80), 6 *requesesen* (Munt. I, 99.16); Fut. 2 *requerràs* (*rech-*, any 1085, *InvLC*; 1472 JEsteve, *DAG.*). — ²⁴ En l'acc. de 'anar a trobar' *requerir* es dona també en cast. ant.: «fue a una antiga cueva --- y allí se metió llevando lo necesario para su sustento. Y estos cuatro amigos tenían cuydado de lo *requerir* de quatro a ³⁵ quatro días, llevándole de comer» (P. de Hita, *Gueerras C. de Granada* II, 25). — ²⁵ Més detalls sobre aquests mots en la Introd. de Martí de Riquer a la seva edició de *Lletres de batalla*, *NCl.* I, p. 15ss. — ²⁶ Molt probablement no tingui relació amb el nostre verb l'expressió de reneç *bon requerera!* que llegim en G. Cortès: «I bé que féreu! *Bon requerera!* Qui no s'enginya no viu!» (*Id'Or* VIII, 24); veg. *quevera*. — ²⁷ *AlcM* per una evident confusió o per error d'impremta dona la nota bibliogràfica com ⁴⁵ *BSAL* XII, 145. Es pot donar per segur que *registcayes* és error de lectura per *registayes* o *reguestayes*: *st* i *sc* són idèntics en la lletra del S. XIV.

Quesvulla, V. *què* *Quet*, *quetar*, V. *quiet* *Quet* ⁵⁰ *tingues*, V. *què* *Quèter* 'embarcació molt esvelta de molta velocitat' (Maó, Men., *AlcM*); s'ha usat també en castellà (*cúter*), pres de l'angl. *cutter* id. *Quetet*, V. *quiet* *Quetifets* 'murmuracions, discussions', V. *què* *Quetra!*, V. *quevera!* *Quetx* 'embarcació ⁵⁵ nòrdica, de igual figura en proa i en popa', ant. [Lab. 1840], de l'anglès *ketch* (format de *catch*), veg. *CAT-XAMARINA*

Quetx, *quetxo*, -a, adj.: *quetx* 'quiet' [Lab. 1840], ⁶⁰

i sembla tenir aquest sentit en el següent passatge del Rector de Vallfogona: «La mort tapada y *quetxa*» (*DAG.*); *quetxo* 'quiet' (Palamós, *DAG.*); *quetx*, *quetx* 'quietament, a poc a poc', emprat per VCatalà (*AlcM*), que dona de l'Emp. la frase «Anava tot *quetxo quetxa* perquè no el sentíssim»; cf. *catxo*, -a 'quiet, tranquil', usual al Ross. (Grandó, *Misc. Fabra*, 184), *quetxo*, -a 'acalat, inclinat' (Eiv.), mostren que es tracta d'un encreuament de *catxo* amb *qu(i)et*; el mall. *fer quetxa* 'fallar, no obrar així com cal, fracassar', com en la frase «S'escopeta m'ha fet *quetxa*» (*AlcM*), sembla contenir el mateix mot amb el valor previ de *fer quetxa* 'fer-se mutis' o 'parar-se'.

Quetxo 'gosset', V. *quisso* *Quètxua* 'idioma indígena del Perú' *Queucom*, V. *quelcom* *Queuma*, V. *quilma*

Quevera! (amb variants intensives *bon quevera* i *re-quevera*): interjecció admirativa usada per persones que tenen escrúpol de dir exclamacions més grosses, usada a Mall. (*AlcM*); notem a més *bon requerera!*, exclamació de reneç emprada pel mall. G. Cortès: «I bé que féreu! *Bon requerera!* Qui no s'enginya no viu!» (*Id'Or* VIII, 24), exclamació que, com hem opinat a l'article *QUERA* n. 1, pot ser formada de *quera* en alguns dels seus sentits pejoratiu. *Requevera* sembla ser una variant amb la contaminació de *vera* (i de fet notem que *AlcM* la considera la forma abreujada de *que vera és la missa*, variant de *com és vera la missa!*); d'altra banda, *quetra!* (també *requetra!*), interjecció admirativa de to no grosser, usada sobretot per dones (Men., *AlcM*), pot ser el mateix mot contaminat per *catra* 'explicacions', 'excuses, romanços'.

Queviures, V. *què* *Qui*, per *aquí*, és propi del llenguatge descurat; el vulgar per '*qui* (= per *aquí*) és d'ús general; ben sovint se sent en les expressions hipocorístiques com la mall. *a-su'qui* («Ho deixaré per a *su qui*», citat per *AlcM* del mall. P. d'A. Penya); veg. *aquí* (EST), III, 724a11 i 21.

Quiacom, V. *quelcom*

Quibus 'diners', *cumquibus* id., usats popularment; són de la frase llatina *cum quibus* 'amb els quals' (= 'de què viure'); cf. fr. pop. *quibus* 'diners' (ja en 1639); *cumquibus* també s'usa en el llenguatge popular castellà (Bessa) i portuguès (Wagner, *Notes*, 90); aquest i Givanel (*BDC* VIII, 55a) donen una variant més argòtica *quibí(s)*: «Que te guanyis algun *quibi* amb un home, això no vol dir res», «Això rai, avui hi he fet algun *quibi*», «No us dic que així que tingui *quivis* [sic] vos pagaré» (citat per Givanel del conegudíssim Juli Vallmitjana, c. 1910).

Quic, V. *quit* *Quical* per *cacau* 'forat del molí', recollit a Pollença, Mall. (*AlcM*), amb *kə:* > *ki*- degut al caràcter palatal de la *k* mallorquina *Quicarcoc* 'flor de rosella', *quicaraqic*, *quicarell* 'cresta de gall',